

‘Denkrichtingen voor de dijk’

Dijkdenkersbijeenkomst 29 november 2017

Watersportvereniging Argo, van 19.30 tot 21.30 uur

Onafhankelijk voorzitter

Op woensdag 29 november jl., tussen de roei lessen en studenten door, verzamelen de dijkdenkers zich bij Watersportvereniging Argo. De dijkdenkers worden welkom geheten door Ronald Löhr, projectmanager, van het project. Vanavond staat in het teken van de grondonderzoeken, ateliersessies en de voorlopige denkrichtingen voor de Grebbedijk. Veel informatie om te delen.

Ronald wil kort stil staan bij een nieuwe dijkdenker uit Rhenen. Een goede ontwikkeling aangezien Rhenen nog niet vertegenwoordigd is in dit gezelschap. Een andere mededeling is dat een onafhankelijke voorzitter is gevonden, een hoogleraar aan de WUR, departement Omgevingswetenschappen, Adri van den Brink (zie foto). Adri heeft vakinhoudelijke betrokkenheid en weet de weg in een bestuurlijke omgeving. Hij komt snel kennis maken met de Dijkdenkers.

Het onderzoeken van de dijk

Ingenieursbureau Fugro is op 13 november gestart met het benodigde grondonderzoek om meer inzicht te krijgen in de opbouw en ondergrond van de dijk en het voorland. Op deze dijkdenkersbijeenkomst is Ben Rijnveld uitgenodigd om een toelichting te geven op het hoe en waarom van deze onderzoeken.

Begin dit jaar heeft het waterschap de uitkomsten van de Nadere Veiligheidsanalyse naar buiten gebracht. Hieruit bleek dat de Grebbedijk inderdaad een versterkingsopgave heeft voor verschillende faalmechanismen. Dit document vormt voor Fugro de uitgangspunt om verder op door te borduren. Fugro is gespecialiseerd in grondonderzoeken waarbij zij oog hebben voor de vele risico's bij een groot project. De vele ervaringen en het hebben van een eigen laboratorium is de reden dat zij de grondonderzoeken mogen uitvoeren.

De gedetailleerde bodem onderzoeken worden uitgevoerd om nauwkeuriger de veiligheidssituatie van de Grebbedijk in beeld te brengen. Ben Rijnveld vertelt gedreven welke onderzoeken er worden uitgevoerd op de Grebbedijk. Drie verschillende soorten grondonderzoeken worden gebruikt op de Grebbedijk: solderingen, boringen en geofysisch onderzoek. Hiervoor worden monsters genomen op de dijk, deze geven inzicht op de grondlagen van de dijk. Fugro is dan met name op zoek naar de samenstelling van de grond en de waterspanning. De onderzoeken

van Fugro zijn in december begonnen en lopen tot en met april 2018. In december worden de grondonderzoeken op de dijk uitgevoerd en vervolgens volgt onderzoek in het laboratorium.

Ronde langs de denkrichtingen

De rest van de avond staat in het teken van de denkrichtingen die naar aanleiding van de ateliersessies zijn opgesteld. Voordat de schetsen op de ramen worden geplakt, volgt er een korte introductie door Ralph Gaastra omgevingsmanager van het waterschap. Hij licht kort de 9 denkrichtingen toe. Hij benadrukt dat er mogelijk nog meer denkrichtingen kunnen ontstaan en de weergave van de concepten nog redelijk abstract is.

CONCEPTSCHETSEN

concept 1 - Landschapsboulevard

concept 2 - Plekken en rondjes

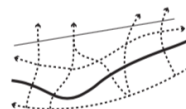
concept 3 - Wegen naar de rivier

concept 4 - Vier identiteiten

concept 5 - Routenetwerk XL

concept 6 - Woondijk

concept 7 - Deltadijk

concept 8 - Verlegde dijk

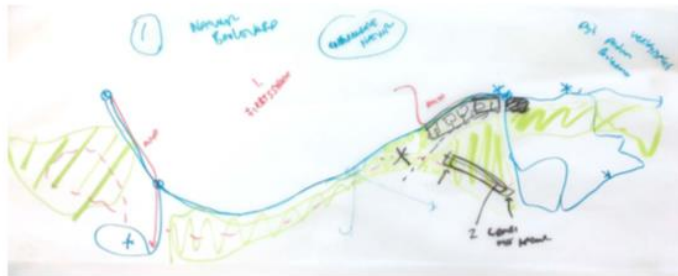

concept 9 - Immune dijk

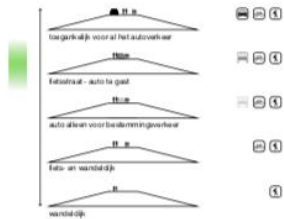

De denkrichtingen vormen echt de start van het proces om in maart 2018 de 6 mogelijke oplossingsrichtingen te hebben liggen. Het zijn conceptuele schetsen, die niet ingaan op de precieze inrichting. Deze denkrichtingen worden de komende tijd in volgende ateliersessie uitgebreid, zodat alle puzzelstukken er liggen om in maart volgend jaar 6 mogelijke oplossingsrichtingen te ontwerpen. Die worden dan aan het eind van 2018 teruggebracht tot de 3 kansrijke alternatieven. Dit is een bestuurlijke keuze waarbij de onafhankelijke voorzitter ook een rol in gaat nemen. Natuurlijk wordt iedereen uitgenodigd om eerste reacties te geven en ideeën of denkwijzen mee te geven. Een veelgehoorde opmerking tijdens de avond is hoe de verhouding met de bouwstenen is. Door een dijkdenker wordt ook denkrichting toevoegt waarbij de beleving vanaf het water centraal staat. Ook de (historische) identiteit van het gebied als denkrichting wordt door het projectteam meegenomen.

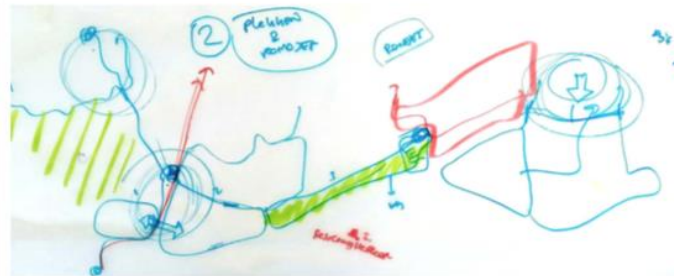
DENKRICHTING 1: LANDSCHAPSBOULEVARD

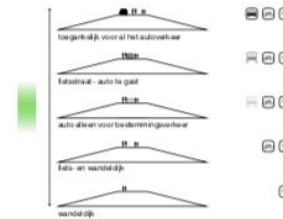
We beschouwen de uiterwaarden als een belangrijk natuurgebied op de schaal van Nederland. We willen dit zo goed mogelijk benutten. Vanaf de dijk zijn er enkele toegangen tot de uiterwaarden, verder zijn er in bepaalde seizoenen of onder begeleiding van een gids rondjes te maken in het gebied. De consequentie hiervan is dat de Grebbedijk wordt vormgegeven als een boulevard waar alle wandel-, fiets- en autoroutes gebundeld worden tot één recreatieve ader. Deze boulevard organiseert alle routing en beleving in het gebied.

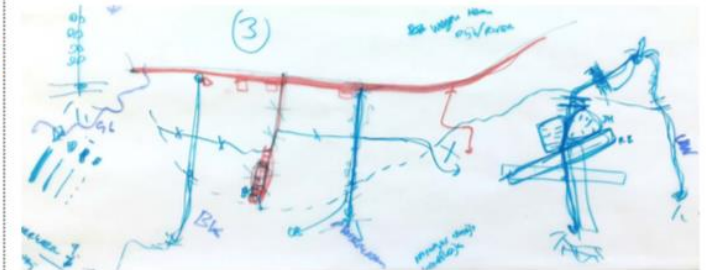
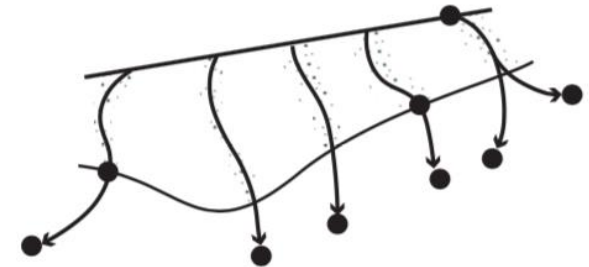
DENKRICHTING 2: PLEKKEN EN RONDJES

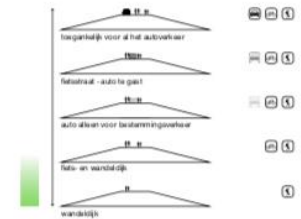
Bestaande plekken zijn aantrekkingspunten voor recreatie en activiteit. Deze punten zijn vanzelfsprekende bestemmingen in het gebied. De nieuwe recreatieve ontwikkelingen worden rond deze punten geconcentreerd en uitgebreid. Dit betekent dat andere plekken of zones juist in de luwte liggen. De contrasten vormen een belangrijke kwaliteit in dit model.

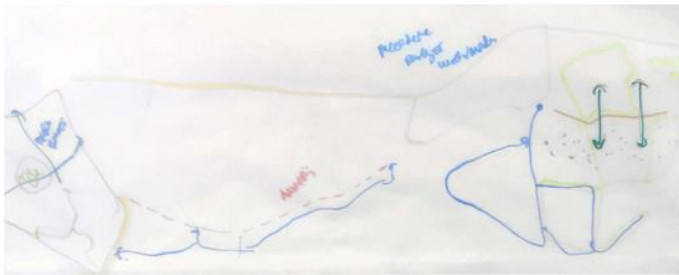
DENKRICHTING 3: WEGEN NAAR DE RIVIER

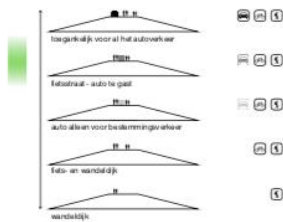
De routes in het gebied zijn vaak parallel aan de dijk. In dit model worden als aanvulling hierop juist de dwarsroutes benut en uitgebreid. De belangrijkste routes en wegen vanuit het binnenland naar de dijk en naar de Rijn vormen het organiserende principe in dit model. De wegen naar de rivier hebben elk hun eigen verhaal en eigen route of thema. Mogelijke routes kunnen zijn: Wageningen, Grebbedijk, Blauwe Kamer, pondje, rivier. Zo is er misschien ook een route bij de linie met een cultuurhistorisch karakter en een route naar de jachthaven die gerelateerd is aan het water. De wegen naar de rivier zorgen voor een beter contact met de rivier en ontheven de dijk als route uit de routing van het gebied voor auto en fietser.

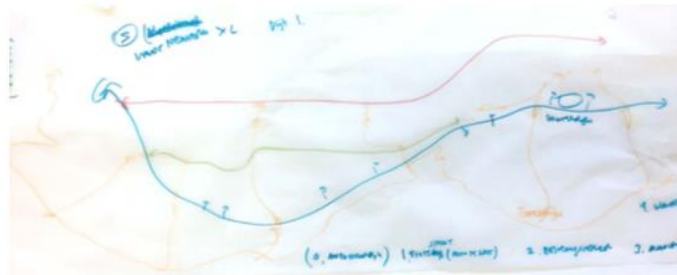
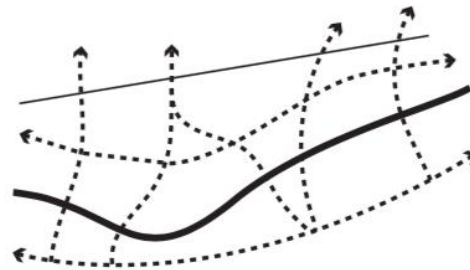
DENKRICHTING 4: VIER IDENTITEITEN

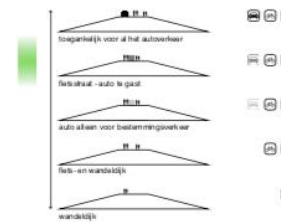
De dijk bestaat uit vier verschillende zones. Deze hebben hun eigen karakter en eigen identiteit. Juist deze identiteiten bieden aanleiding om programma en functies beter te organiseren in het gebied. De verdedigingslinie, de landschappelijke dijk, de havendijk en de uiterwaardenboulevard van Wageningen. Belangrijk is om in dit model de continuïteit en herkenbaarheid van de dijk te borgen.

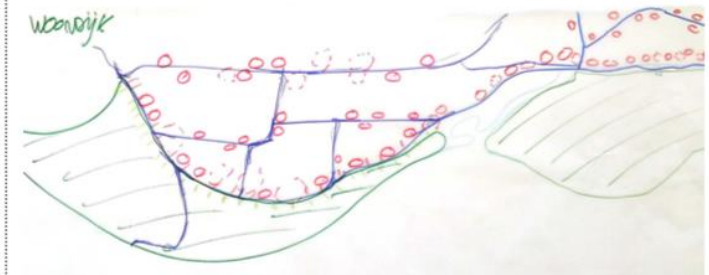
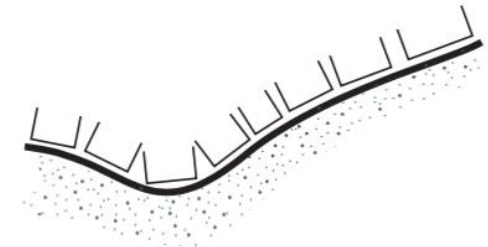
DENKRICHTING 5: ROUTENETWERK XL

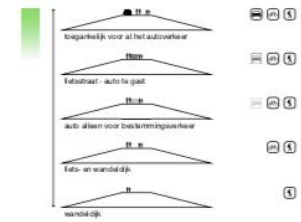
Naast de Grebbedijk als route voegen we in dit model een route toe langs de rijn, bijvoorbeeld op de zomerdijk. Ook kan er een Binnenlandroute zijn. Er zijn meerdere routes en rondjes met een eigen identiteit. De uitbreiding van dit wandelnetwerk tot een groter netwerk zorgt ervoor dat de dijk onderdeel wordt van een groter netwerk en daarmee ook verkeerskundig minder belast wordt. Er kunnen rondjes ontstaan tussen Wageningen, het Binnenveld en de uiterwaarden, of tussen het Binnenveld, de Grebbedijk en de Blaauwe Kamer. Juist de uitbreiding van het netwerk en een betere spreiding zorgt voor minder belasting van de natuurgebieden.

DENKRICHTING 6: WOONDIJK

Kenmerkend voor de Grebbedijk is dat er gewoon wordt aan de dijk. De dijk wordt in dit model beschouwd als onderdeel van het stedelijke netwerk van woningen en routes. Bedrijven en woningen hebben een adres aan de dijk en juist het wonen op de dijk is een grote kwaliteit. Het contrast tussen binnendijks en buitendijks (natuurlijk en leeg) wordt in dit model opgezocht.

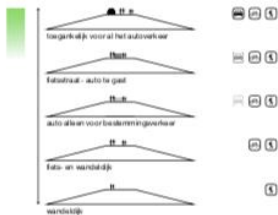

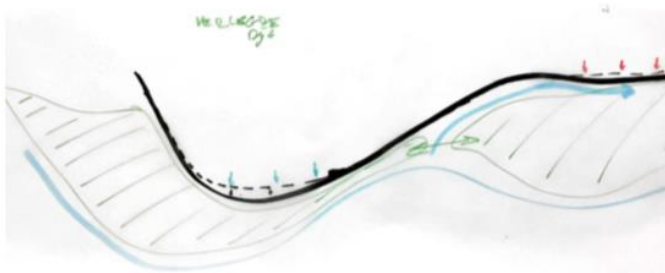
DENKRICHTING 7: DELTADIJK

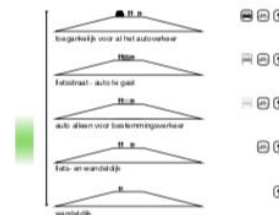
In denkrichting 'deltadijk' is het idee om de dijk te verbreden tot een breed profiel dat stevig genoeg is voor een lange termijn. In dit nieuwe brede profiel kunnen allerlei functies worden opgenomen zoals natuur, boomgaarden, woningbouw, routes, kwelopvang, etc. Het flauwe talud aan de binnenzijde wordt een bruikbaar stuk land om lokale opgaves op te lossen.

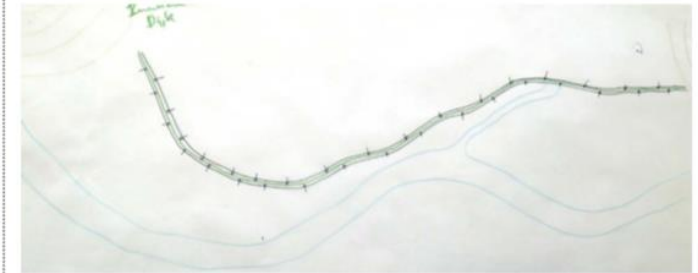
DENKRICHTING 8: VERLEGDE DIJK

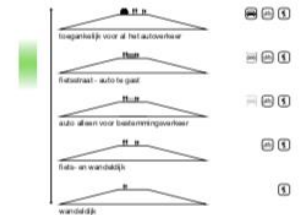
In denkrichting 'verlegde dijk' wordt de dijk op een aantal plekken waar een ruimteprobleem speelt verplaatst. Dit betekent dat er direct langs de dijk ruimte voor nieuwe functies ontstaat en er betere toegangen tot de dijk vanuit het Binnenveld of vanuit de stad Wageningen ontstaan.

DENKRICHTING 9: IMMUNE DIJK

Denkrichting 9 is de immune dijk, waarin de opgave voor de dijkversterking op zichzelf wordt beschouwd. Dit betekent een pragmatische aanpak waarin het huidige profiel van de dijk zo wordt aangepast, dat aan de eisen wordt voldaan. Op enkele plekken betekent dit een harde gebouwde dijk, met bijvoorbeeld damwanden aan de binnenzijde bij bestaande woningbouw en een harde compacte en verhoogde oplossing bij Wageningen.

Afsluiting

Ter afsluiting wordt afgesproken wie er nog aanwezig wil zijn bij de 3de en 4de ateliersessie. Tot slot doet het projectteam de mededeling dat er opnieuw actief nieuwe dijkdenkers gaat werven. Belangrijk om mee dijkdenkers te betrekken nu er een omslag naar meer inhoud komt. Agrarische sector wordt apart benaderd.

Belangrijke data

19 december 3de ateliersessie

16 januari 4de ateliersessie

17 januari Dijkdenkersbijeenkomst

24 januari Informatiebijeenkomst